

Sygn. akt III KK 394/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Łukasz Biernacki

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 16 października 2019 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k., bez udziału stron,

w sprawie R.M.

dotyczącej wyroku łącznego

kasacji Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 14 października 2016 r., sygn. akt II Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w W.

z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt II K (...),

**uchyła zaskarżony wyrok w części dotyczącej utrzymania w
mocy punktu VIII wyroku Sądu Rejonowego w W. i sprawę w tym
zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. orzekając w przedmiocie wyroku łącznego w sprawie R.M. stwierdził, że został on skazany prawomocnymi wyrokami:

1/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 maja 2009 r., w sprawie o sygn. akt V K (...), za czyn popełniony w dniu 9 listopada 2008 r. z art. 178a § 1 k.k., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k., wykonanie tej kary warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby, a na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 43 § 1 pkt. 1 k.k. orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat;

2/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt V K (...) za czyn popełniony w dniu 28 sierpnia 2009 r. z art. 244 k.k. - na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby, a na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono karę grzywny w wymiarze 20 stawek dziennych, określając wartość jednej stawki na 20 zł;

3/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyny popełnione:

- w dniu 25 grudnia 2009 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych określając wartość jednej stawki na 10 zł;

- w dniu 26 grudnia 2009 r. z art. 288 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- w dniu 26 grudnia 2009 r. z art. 190 § 1 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

- zaś na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k., art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. i art. 73 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby i w tym okresie oddano oskarżonego pod dozór kuratora;

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody na rzecz W.S. w kwocie 680 zł;

- na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 30 grudnia 2009 r. przyjmując

jeden dzień zatrzymania za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny i uznano, że orzeczona kara grzywny pozostała do wykonania w wysokości 78 stawek dziennych; postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2011 r. Sądu Rejonowego w W. zarządzono wykonanie kary roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; nadto postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 stycznia 2013 r. orzeczono wykonanie zastępczej kary 39 dni pozbawienia wolności w zamian za nieuiszczoną grzywnę w rozmiarze 78 stawek dziennych, następnie postanowieniem tego Sądu z dnia 10 września 2013 r. zmieniono postanowienie z dnia 15 stycznia 2013 r. w ten sposób, że orzeczono wykonanie zastępczej kary 40 dni pozbawienia wolności za nieuiszczoną grzywnę w wysokości 80 stawek dziennych;

4/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 listopada 2010 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w dniu 5 maja 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności i na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzono karę grzywny w wysokości 120 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na 10 zł;

- w dniu 14 września 2010 r. z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- zaś na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzono karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 69 § 1 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres 4 lat tytułem próby i na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddano oskarżonego pod dozór kuratora w tym okresie, zasądzone na rzecz pokrzywdzonego P.Ż. kwotę 2.900 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2010 r. tytułem odszkodowania za wyrządzoną szkodę i w tym zakresie wyrokowi nadano rygor natychmiastowej wykonalności;

5/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 maja 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w dniu 24 października 2010 r. z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- w okresie od 15 lutego 2011 r. do 16 lutego 2011 r. z art. 279 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- w okresie od 4 lutego 2011 r. do 5 lutego 2011 r. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- zaś na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody na rzecz M.L. w kwocie 5.000 zł; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 16 lutego 2011 r. do dnia 17 lutego 2011 r.;

6/ Sądu Rejonowego w O. z dnia 9 czerwca 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w dniu 13/14 czerwca 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie tej kary warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby; na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzono grzywnę w wysokości 40 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę za kwotę 20 zł; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz T. S.A. w W. kwoty 1.677 zł;

7/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 8 lipca 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K 393/11, za czyn popełniony:

- w dniu 16 października 2010 r. za czyn z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby i na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddano oskarżonego pod dozór kuratora;

8/ Sądu Rejonowego w O. z dnia 15 września 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w dniu 22 czerwca 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby; na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda; na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzono tytułem naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego T. S.A. w W. kwotę 14.038, 79 zł, a

na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary grzywny zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniach 22 i 23 czerwca 2010 r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności równoważny dwóm stawkom dziennym kary grzywny;

9/ Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 listopada 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w nocy z 21 na 22 listopada 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego T. S.A. w W. poprzez zapłatę kwoty 19.598,90 zł;

- w nocy z 21 na 22 listopada 2010 r. z art. 291 § 1 k.k. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

- w nocy z 21 na 22 listopada 2010 r. z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- zaś na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;

10/ Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 kwietnia 2012 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w nocy z 14 na 15 czerwca 2010 r. z art. 289 § 2 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

- w nocy z 14 na 15 czerwca 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzono kwotę 37.425.98 zł tytułem naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego T. S.A. w W.;

- w nocy z 6 na 7 czerwca 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzono kwotę 19.598,90 zł tytułem naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego T. S.A. w W.;

- zaś na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie tej kary warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby, a na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddano oskarżonego pod dozór kuratora;

11/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 września 2012 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyny popełnione:

- w okresie nie wcześniej niż 18 listopada 2010 r. i nie później niż 19 listopada 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 7 stycznia 2010 r. i nie później niż 8 stycznia 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- nie wcześniej niż 31 marca 2010 r. i nie później niż 1 kwietnia 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 12 kwietnia 2010 r. i nie później niż 13 kwietnia 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w dniu 15 kwietnia 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w dniu 15 kwietnia 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 13 maja 2010 r. i nie później niż 14 maja 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- nie wcześniej niż 30 czerwca 2010 r. i nie później niż 1 lipca 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 9 września 2010 r. i nie później niż 10 września 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 16 września 2010 r. i nie później niż 17 września 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 30 września 2010 r. i nie później niż 1 października 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 15 października 2010 r. i nie później niż 16 października 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- w okresie nie wcześniej niż 8 listopada 2010 r. i nie później niż 9 listopada 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono wobec oskarżonego karę łączną roku pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych;

12/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 sierpnia 2013 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn popełniony:

- w dniu 11 maja 2010 r. z art. 278 § 1 k.k. na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono tytułem próby na okres 4 lat i na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddano oskarżonego pod dozór kuratora; na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego T. SA w W. poprzez zapłatę kwoty 20.807,20 zł.

Po rozpoznaniu tej sprawy, Sąd Rejonowy w W. wyrokiem łącznym z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt II K (...), orzekł w następujący sposób:

I/ rozwiązał kary łączne pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach: Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...); Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...); Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 maja 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...); Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...); Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 1069/10 oraz Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 100/11;

II/ na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) i jednostkową karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...), za czyn przypisany w pkt I tego wyroku, nadto karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) za czyn z pkt III aktu oskarżenia przypisany w pkt Ic tego wyroku oraz jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) – za czyny z pkt II, III, IV, V, VI i VII aktu oskarżenia, przypisane w pkt I tego wyroku oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II

K (...) - i orzekł Sąd wobec skazanego R.M. karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

III/ na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd połączył jednostkowe kary grzywny orzeczone: wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) za czyn przypisany w pkt I wyroku oraz karę grzywny orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) za czyn przypisany w pkt I tego wyroku - i wymierzył skazanemu R.M. karę łączną grzywny w wysokości 120 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;

IV/ na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone: wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) za czyn przypisany w pkt II tego wyroku oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 maja 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) za czyn przypisany w pkt I tego wyroku, karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...), karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 8 lipca 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...), karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 15 września 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) i jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) oraz jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) za czyny z pkt I i II aktu oskarżenia przypisane w pkt Ia i Ib tego wyroku oraz jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) - za czyny z pkt I, VIII, IX, X, XI, XII i XIII aktu oskarżenia, przypisane w pkt I wyroku - i wymierzył wobec skazanego R. M. karę łączną 3 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności;

V/ na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd połączył kary grzywny orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K (...) oraz karę grzywny orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 15 września 2011 r. w sprawie o sygn. akt

II K (...) - i wymierzył skazanemu R.M. karę łączną grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;

VI/ na poczet orzeczonej w pkt II wyroku łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w W. o sygn. akt II K (...) od dnia 2 lutego 2012 r. do dnia 1 kwietnia 2013 r. oraz od dnia 30 grudnia 2009 r. do dnia 30 grudnia 2009 r.;

VII/ na poczet orzeczonej w pkt IV wyroku łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Wołominie o sygn. akt II K (...), od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 31 marca 2015 r. i od dnia 16 lutego 2011 r. do dnia 17 lutego 2011 r.;

VIII/ w częściach niepodlegających łączeniu wyroki z pkt III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI i XII pozostawił do odrębnego wykonania;

IX/ na podstawie art. 572 k.p.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. postępowanie w części dotyczącej wyroków wymienionych w pkt I i II umorzył;

X/ zwolnił skazanego od wydatków, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa (k. 156-160, 168-182 akt o sygn. II K (...)).

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca skazanego w części dotyczącej kary określonej w punkcie II i IV wyroku, podnosząc zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art. 69 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Obrońca skazanego na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 k.p.k. wnosił o orzeczenie w punkcie II i IV kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania (k. 184-187 akt o sygn. II K (...)).

Po rozpoznaniu tej apelacji, Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 14 października 2016 r., sygn. akt II Ka (...), utrzymał w mocy w zaskarżonej części wyrok łączny Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt II K (...) (k. 212 akt o sygn. II K (...)).

Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł od tego orzeczenia kasację. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok na korzyść skazanego R.M., w części dotyczącej utrzymania w mocy punktu VIII wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 stycznia 2016 r.

Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa

procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu rozpoznania apelacji obrońcy skazanego poza granicami zaskarżenia i stawianych zarzutów i w konsekwencji utrzymaniu w mocy orzeczenia Sądu Rejonowego w W., wydanego z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa karnego procesowego i materialnego, tj. art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), polegającym na nieorzeczeniu kary łącznej w stosunku do wszystkich podlegających połączeniu kar wymierzonych poszczególnymi wyrokami jednostkowymi i pozostawieniu do odrębnego wykonania orzeczonych kar pozbawienia wolności, co powodowało rażącą niesprawiedliwość wyroku łącznego, wynikającą z niepołączenia nim dwóch kar jednostkowych orzeczonych za czyny z punktu II i III wyroku Sądu Rejonowego w W. o sygn. akt II K (...).

Formułując powyższy zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S. w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się oczywiście zasadna i jako taka mogła zostać rozpoznana na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W niniejszej sprawie należało zgodzić się ze skarżącym, że doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego, bowiem wydanie wyroku łącznego przez Sąd I instancji wobec skazanego R.M. nastąpiło z rażącą obrazą art. 85 § 1 k.k. Zgodnie z treścią tego przepisu (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) - „Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa”.

Zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładnią art. 85 k.k. należy przyjąć, iż określenie „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego przestępstwa lub kolejnych przestępstw. Ten właśnie pierwszy

wyrok powinien zatem być punktem odniesienia przy dokonywaniu oceny, które z przestępstw objętych kolejnymi wyrokami pozostają w zbiegu uzasadniającym połączenie węzłem wyroku łącznego. Nie ma natomiast żadnych przeszkód prawnych, aby spośród skazań, których nie obejmie tak ukształtowany wyrok łączny, utworzyć kolejną grupę obejmującą skazania za czyny popełnione zanim zapadł kolejny „pierwszy wyrok” - oczywiście „pierwszy” z punktu widzenia tej kolejnej grupy przestępstw (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 stycznia 2008 r., V KK 212/07, LEX nr 377209; z dnia 26 listopada 2008 r., IV KK 209/08, Biul. PK 2009, Nr 2, poz. 61*).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w W., wydając wyrok łączny w sprawie o sygn. akt II K (...), rozwiązał karę łączną orzeczoną w wyroku Sądu Rejonowego w W. w sprawie o sygn. akt II K (...), a następnie w punkcie IV tego orzeczenia karę łączną pozbawienia wolności objął jedynie czyn z punktu I wyroku zapadłego w sprawie o sygn. akt II K (...), popełniony w dniu 24 października 2010 r. Sąd nie odniósł się jednak w tym orzeczeniu do dwóch pozostałych czynów przypisanych skazanemu na mocy tego wyroku w punktach II i III, za które orzeczone zostały (dwukrotnie) kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Tymczasem, w świetle unormowania z art. 85 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r.), spoczywał na Sądzie także obowiązek połączenia dwóch pozostałych kar jednostkowych, orczonych za czyny z punktu II i III wyroku zapadłego w sprawie o sygn. akt II K (...), popełnionych w dniach: od 4 do 5 lutego 2011 r. i od 15 do 16 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy w W. tego faktu jednak nie dostrzegł i orzeczone w/w kary w tym zakresie pozostawił do odrębnego wykonania w pkt VIII wyroku (k. 116-117 akt o sygn. II K (...)).

Nie ulega wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie o sygn. akt II K (...) zachodziły warunki do orzeczenia kary łącznej również w zakresie punktu II i III wyroku wydanego w sprawie o sygn. akt II K (...) i Sąd Rejonowy w W. powinien był utworzyć kolejną „grupę wyroków”, obejmującą skazania za czyny popełnione zanim zapadł kolejny wyrok – będący „pierwszym wyrokiem” z punktu widzenia kolejnej grupy przestępstw. Kary pozbawienia wolności orzeczone wobec oskarżonego w punktach II i III wyroku w sprawie o sygn. akt II K (...) powinny zostać połączone węzłem kary łącznej, a nie pozostawione do odrębnego

wykonania. W rezultacie więc, doszło do naruszenia art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. przez Sąd Rejonowy w W..

Z kolei rozpoznając apelację obrońcy w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy nie dostrzegł tego uchybienia. Jednak należało uznać, że do Sądu drugiej instancji należał obowiązek wynikający z art. 433 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), w myśl którego - „Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje”. Jednym zaś z określonych w ustawie przypadków, nakazującym wyjście poza granice środka odwoławczego była (także przed dniem 15 kwietnia 2016 r.) sytuacja przewidziana w art. 440 k.p.k., który stanowił, iż orzeczenie podlega zmianie na korzyść oskarżonego albo uchyleniu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, jeżeli jego utrzymanie w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe (obecnie przepis ten brzmi: „Jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, podlega ono niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów zmianie na korzyść oskarżonego albo w sytuacji określonej w art. 437 § 2 zdanie drugie uchyleniu”).

Także w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że art. 440 k.p.k. musi znaleźć zastosowanie, jeżeli zaskarżone orzeczenie lub zawarte w nim rozstrzygnięcie jest rażąco niesprawiedliwe, a zatem gdy dotknięte jest - niepodniesionymi w zwykłym środku odwoławczym - uchybieniami mieszczącymi się w każdej z tak zwanych względnych przyczyn odwoławczych, o ile ich waga i charakter jest taki, że czyni orzeczenie niesprawiedliwym i to w stopniu rażącym (*zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 października 2018 r., III KK 417/18, KZS 2019, z. 4, poz. 44; z dnia 8 marca 2017 r., III KK 444/16 LEX nr 2255412*).

Na gruncie niniejszej sprawy należy zgodzić się z autorem kasacji nadzwyczajnej co do tego, że Sąd Okręgowy w S., rozpoznając apelację obrońcy skazanego, powinien był wykroczyć z urzędu poza granice środka odwoławczego i dokonać zmiany orzeczenia Sądu Rejonowego w W.. W niniejszej sprawie niesprawiedliwość orzeczenia Sądu I instancji w rozumieniu art. 440 k.p.k. nastąpiła bowiem na skutek nieorzeczenia kary łącznej w zakresie punktu II i III wyroku w sprawie o sygn. akt II K (...) i tym samym doszło do rażącego naruszenia art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., które skutkowało rażącym naruszeniem przepisów

prawa karnego procesowego oraz materialnego, to jest, art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.). Nie można uznać, by przeprowadzona w niniejszej sprawie kontrola odwoławcza, która nie spowodowała w oparciu o art. 440 k.p.k. zmiany na korzyść R.M. orzeczenia Sądu I instancji, mogła być uznana za rzetelną, wszechstronną oraz prawidłową.

Rację ma więc skarżący podnosząc, że powyższe naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, skutkujące naruszeniem prawa karnego materialnego i procesowego, miało rażący charakter i niewątpliwy wpływ na treść zapadłego orzeczenia, powodując jego rażącą niesprawiedliwość. Konieczność dokonania prawidłowej kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w W. uzasadnia uchylenie wyroku Sądu II instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W rezultacie, Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego wniesioną na korzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k., uchylił wyrok w zaskarżonej części i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S. w postępowaniu odwoławczym.

as